

Podarí se zachovat přírodu klenovského tankodromu?

Procesy a změny v dnešní krajině, jako je její velkoplošné zastavování, dělení na stále menší a izolovanější celky (tzv. fragmentace), provozování intenzivního zemědělství a lesnictví či výrazný útlum tradičního maloplošného obhospodařování, se výrazně projevují i v úbytku rozmanitosti, kterou kolem sebe při vycházkách do přírody můžeme vidat. V tzv. kulturní krajině, protkané stále hustší sítí komunikací, scelených lánu polí, průmyslových i komerčních zón a hospodářských lesů na úkor původní přírody, je schopen dlouhodobě přežít pouze zlomek někdejšího bohatství rostlinných a živočišných druhů. Ty ostatní jsou odsouzeny k více či méně úspěšnému živoření ve zbytcích původních lokalit, které jim ještě existenci umožňují. Takovými místy jsou, možná k překvapení mnohých obdivovatelů přírody, i stávající a bývalá vojenská cvičiště, kde se díky konkrétním aktivitám udržovaly specifické podmínky, nahrazující ty procesy v krajině, které v dřívějších dobách napomáhaly zachování různorodých stanovišť hostičích typické druhy rostlin a živočichů. Takovou „oázou života“ dosud zůstal i bývalý tankodrom u Klenov na Klatovsku.

Lokalita leží necelých 9 km jihozápadně od okresního

Kuňka žlutobřichá. 3x Foto: archiv autorů

města, v přibližném trojúhelníku mezi obcemi Klenová, Javor a Janovice nad Úhlavou. Příchozího zde na poměrně omezené ploše několika desítek hektarů překvapí stále ještě zachovalá pestrá mozaika exponovaných bezleších ploch s řídkou vegetací, remízku křovin i souvislejší zapojených porostů nebo pastvin a mokřadů, protkaná sítí cest s roztroušenými vodními plochami v podobě dočasných kaluží.

Srdce botanika tu může zaplesat například nad výskytem zeměžluče okolikaté nebo zachovalými porosty materiďoušky, dřive tak časté na každé druhé mezi. Z živočichů zde bylo zjištěno na 50 druhů den-

ních motýlů – vedle nápadných a zákonem chráněných (otakárek fenyklový, batolec červený) také modrásek černočerný, u nás dnes přežívající již jen na hrstce míst jižních a jihozápadních Čech, nebo modrásek bahenní – jeden z prioritně chráněných druhů v rámci celé EU. Z dalšího výčtu významných druhů živočichů zmíníme ve stručnosti pouze ty, které jakožto ohrožené podléhají zákonné ochraně: déle přetrvávající kaluže na cestách jsou obývány početnými populacemi obojživelníků – čolka obecného a kuňky žlutobřiché, byl zde též pozorován vzácný koryš listonoh letní. Z plazů tu žijí ještěrka obecná a

slepýš křehký. V několika párech zde hnízdí ptáci rozvolněné krajiny – žluva hajní a linduška lesní. Pro mnohé ze jmenovaných druhů představuje klenovský tankodrom ve svém stávajícím rozsahu jediné místo výskytu v širokém okolí, případně nevratné změny lokality by tak pro populace těchto živočichů měly v podstatě likvidační účinek.

Po ukončení dřive pravidelné výcvikové činnosti armády v 90. letech minulého století se zde přestaly uplatňovat procesy, dlouhodobě udržující (zejména díky pojezdům těžké techniky) onu mozaiku různých a mikroklimaticky odlišných stanovišť, což se začalo projevovat v postupujícím zarůstání a celkovém ochuzování lokality. Při něm jsou např. světlomilné druhy rostlin postupně přerůstány a zastínovány porosty agresivních trav nebo náletem dřevin (např. brýza, jívka, osika) a z území postupně mizí, stejně jako mnohdy vzácné druhy hmyzu na ně vázané. Lokalita se tak pozvolna mění v les, a pokud jí nebude napomáháno činností nahrazujícími dřívější vojenské aktivity (vyřezávání dřevin na ur-

Vřetenuška ligrusová má na Klenové jednu z posledních lokalit na Klatovsku.

čitých místech, kosení přerostlé vegetace, odstraňování stařiny atd.), ztratí podstatnou část své někdejší bohatosti v horizontu maximálně příštího desetiletí. Tak se již stalo či postupně stává v případě dalších dvou bývalých vojenských cvičišť poblíž Klatov – nevhodnou lesnickou výsadbou „ošetřeného“ prostoru u obcí Kydlina a Obytce nebo pozvolna zarůstajícího a průmyslově zóně ustupujícího areálu pod klatovským Borem. Jednání, která by zmíněné maloplošné, tzv. managementové aktivity (v současnosti pouze částečně „prováděné“ jen místním stádem černé zvěře, rekreačními jezdci na čtyřkolkách nebo přáteli vojenské techniky) na klenovském tankodromu v budoucnu umožnila, jsou nyní na svém počátku. Držme tomuto unikátnímu místu palce, aby svoji šanci k další existenci dostalo.

Petr Heřman,
Miloš Bešta, Lukáš Bešta
Společnost pro ochranu motýlů